

Lillehammer
kommune

PLANPROGRAM
FOR
HOVEDPLAN VANNFORSYNING OG AVLØP 2020-2024(2030)

INNHOLDSFORTEGNELSE**SIDE**

1	INNLEDNING.....	3
1.1	Generelt.....	3
1.2	Bakgrunn for å utarbeide hovedplan vann og avløp	3
2	FORSLAG TIL HOVEDMÅL FOR HOVEDPLANEN.....	5
3	UTREDNINGSBEHOV	6
4	GJENNOMFØRING AV PLANPROSESSEN – ORGANISERING AV ARBEIDET	6
4.1	Planperiode	6
4.2	Saksgang hovedplan vann og avløp.....	7
4.2	Organisering.....	7
4.3	Medvirkning.....	8
4.4	Forholdet til konsekvensutredning.....	8
4.5	Framdrift	8
5	KOSTNADER	9
5.1	Rammer for prosjektet.	9

1 INNLEDNING

1.1 Generelt

I Lillehammer kommune forsynes i dag over 90% av kommunens innbyggere med grunnvann fra Lillehammer vannverk via kommunens ledningsnett, pumpestasjoner og ledningsnett. Kommunens ansvar er å levere vann til den enkelte abonnent av godkjent kvalitet i henhold til drikkevannsforskriften.

Kommunen leverer også vann til Sjusjøen i Ringsaker kommune.

Avløpsvannet (kloakken) fra det kommunale ledningsnettet føres til Lillehammer renseanlegg hvor det renses i flere trinn og ledes til utslipp i Mjøsa. Som eneste kommune ved Mjøsa har Lillehammer kommune også videregående rensning med nitrogenfjerning. Lillehammer kommune har ansvaret for at renseanlegget, ledningsnettet, inkludert høydebasseng og pumpestasjoner mv., driftes i henhold til gjeldende forskrifter og krav. Kommunen mottar også avløpsvann fra Ringsaker (deler av Sjusjøen), Øyer (med unntak av Tretten) og Gausdal kommuner.

1.2 Bakgrunn for å utarbeide hovedplan vann og avløp

I henhold til plan og bygningslovens § 11-1, skal kommunen utarbeide en kommuneplan som består av en samfunnsdel og en arealdel. I henhold til denne skal:

«Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder».

Vannforsyning og avløp er av kommunens primæroppgaver. Selv om kommuneplanens arealdel er den overordnede plan som legger føringer for videre utbygging i kommunen, vil det også være slik at kommunalteknikken knyttet til vann og avløp legger føringer for de vedtak som fattes i kommuneplansammenheng. Av den grunn bør en hovedplan for vann og avløp ha status som en kommunedelplan og følge de prosesskrav som da gjelder for denne type planer.

Lillehammer kommune har i dag en hovedplan for vann og avløp som ble vedtatt i 2014, og med et handlingsprogram for perioden 2014-2018. Handlingsprogrammet er rullert og utløper i 2018. Handlingsprogrammet ruller hvert år i forbindelse med budsjettbehandling.

1.3 Planprogram

Planprogrammet skal beskrive planens formål, hovedinnhold og hvilken periode planen gjelder. Videre skal planprogrammet gjøre rede for planenes virkeområde, de forutsetninger planen skal bygge på (herunder forholdet til andre planer som gjelder for området) og hvilke (ytterligere) utredninger som antas å være nødvendige. Organisering av prosjektet, inklusive opplegg for medvirkning, framdriftsplan og finansiering skal også med i planprogrammet. Planprogrammet utarbeides for å sikre åpenhet og medvirkning i en tidlig fase av planleggingen og legges ut på høring, vanligvis i seks uker.

1.4 Planforutsetninger

Vann- og avløpsområdet er regulert gjennom både EU- direktiv og nasjonale lover og forskrifter.

Nedenfor er listet opp de mest sentrale:

- EUs vanndirektiv
- EUs avløpsdirektiv
- EUs grunnvannsdirektiv
- Forurensningsloven
- Drikkevannsforskriften
- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)
- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg
- Forskrift om kommunale vann – og avløpsgebyr

I tillegg til lover, forskrifter og regler, har kommunen vedtatt hovedmål i kommuneplanen og egne målsettinger innen vannforsyning og avløp, som også vil gi føringer for hovedplanarbeidet. I tillegg vil Risiko- og sårbarhetsanalysen fra 2008, oppdatert helhetlig ROS-analyse fra februar 2019 og aktuelle tjenestoområders ROS analyser, spesielt vann og avløp, gi viktige føringer.

1.5 Intensjoner og innhold

Hovedhensikten med revisjon av hovedplanen for vann og avløp er:

- Kartlegge den nåværende situasjon for ledningsanlegg og tekniske anlegg/stasjoner med hensyn på tilstand og kapasitet.
- Gi grunnlag for beslutninger om prioritering av nyanlegg (ledningsnett og tekniske anlegg), saneringsarbeider og utbedringstiltak, og å se på muligheter for randsonetilknypning av eksisterende bebyggelse.
- Gi grunnlag for å sikre framtidig vannkilde og reservevannforsyning. Utrede muligheter for samarbeid med nabokommuner om vannforsyning.
- Oppdatere og implementere klimatilpasning i dimensjonering og utførelse av avløps- og overvannsanlegg. Samordne planen med temaplan for overvann som skal utarbeides i samme periode.
- Oppdatere og samordne hovedplanen med kommuneplanen som er under rullering (arealdelen som godkjennes i juni 2019) og å trekke opp hovedlinjene for løsning av kommunens framtidige vannforsyning og avløpshåndtering. Den kommuneplan som er under rullering har et tidsperspektiv fram til 2030.
- Sikre overholdelse av lover, forskrifter, regler, pålegg og egne målsettinger.

- Hovedplanens handlingsplan er et viktig styringsverktøy og danner grunnlaget for å prioritere investering - og driftsmidler til vann og avløpssektoren.
- Gi grunnlag for å beregne framtidige total kostnader og derigjennom beregning av kommunale vann- og avløpsgebyrer.
- Få oppdatert plandokument ved denne revisjonen behandlet og vedtatt som kommunedelplan.

Innholdet i hovedplan vann og avløp blir etter dette i hovedsak følgende:

- Beskrive bakgrunn og rammebetingelser
- Definere målsettinger og strategier
- Utarbeide prognoser og framtidig dimensjoneringsgrunnlag. Herunder utbyggingsplaner, randsoner og bidrag fra nabokommuner.
- Utarbeide tilstandsbeskrivelse av Lillehammers vann - og avløpsystem, vurdere og prioritere hovedutfordringer. Herunder følgende delområder:
 - Vannverk og avløpsrenseanlegg
 - Framtidige vannkilder og reservevannforsyning, sikring av kildene
 - Ledningsnett og utestasjoner. Hovedstasjoner og hovedstammer i nettet. Kapasitetsforhold og utfordringer med vannlekkasjer og fremmedvann.
 - Samordning med overvannsplan og klimatilpasning
 - Konsekvensen av utbygging/arealplaner, tilknytning av randsoner mv.
 - Oppfølging av VA-anlegg i spredt bebyggelse
 - Energiforbruk i vann og avløpsanleggene
 - Forurensningssituasjon i vassdrag
 - Forvaltningsmessige og administrative forhold
 - Digitalisering, IT-sikkerhet og objektsikring innen VA
- Vurdere tiltak og velge hovedløsninger
- Gi grunnlag for å sette opp handlingsplaner for kommunens vannforsyning, og avløp, inkl. økonomi i planperioden.
- Det er handlingsplanene, som danner grunnlaget for administrasjonens og politikernes prioritering av investering og driftsmidler til vann og avløpssektoren.

2 FORSLAG TIL HOVEDMÅL FOR HOVEDPLANEN

En viktig del av arbeidet med en hovedplan er målformuleringene. I foreliggende hovedplanen er det utarbeidet hovedmål som er konkretisert med delmål og strategier. Disse skal gjennomgås, oppdateres og tilpasses dagens situasjon. I dette arbeidet kan det være hensiktsmessig å innarbeide Norsk Vanns

bærekraftsmål. Hovedmål, delmål og strategier danner sammen med kartleggingen av dagens situasjon mye av grunnlaget for utarbeidelsen av handlingsplanene.

3 UTREDNINGSBEHOV

Hovedplanen genererer behov for utredninger på flere områder.

Noen av utredningene kan gjøres parallelt med hovedplanarbeidet, men mer omfattende utredninger må utføres i etterkant av planarbeidet som egne utredningstiltak.

Foreløpig identifiserte utredninger som er planlagt utført i forbindelse med planarbeidet:

- Prognoser for vannforbruk, avløpsmengder og forurensningsbelastning
- Skaffe seg oversikt på lekkasjesituasjon i vannledningsnett og fremmedvann i avløpsnett
- Kartlegging/vurdering av tilstand på eksisterende ledningsnett og tekniske anlegg.
- Kapasitetsvurderinger for eksisterende ledningsnett og tekniske anlegg
- Konsekvenser av framtidig utbygging

Igangsatte prosjekter og aktuelle utredningstiltak:

- Temaplan for overvann (igangsatt) og konsekvenser for fremmedvann i avløpsnett
- Framtidige vannkilder og reservevannforsyning (igangsatt)
- Plan for kartlegging og opprydding for avløp i spredt bebyggelse (igangsatt)
- Randsoneplan (utføres som egen utredning i etterkant av hovedplanen)
- Sanerings- og rehabiliteringsplan for ledningsnett og tekniske anlegg ((utføres som egen utredning i etterkant av hovedplanen)

4 GJENNOMFØRING AV PLANPROSESSEN – ORGANISERING AV ARBEIDET

4.1 Planperiode

Hovedplanen tar utgangspunkt i kommuneplanens arealdel og planlegges for en 12-års periode. Hovedplanen utarbeides for planperioden 2020-2024 (2030) Handlingsprogrammet vil danne grunnlaget for prioritering i årlige økonomiplanrulleringer.

4.2 Saksgang hovedplan vann og avløp.

Før hovedplanen er ferdig, må prosjektet gjennom en rekke milepæler.

Forslag til milepælsplan for å nå i mål med prosjektet:

- 1 Varsling om oppstart av hovedplan/kommunedelplan
- 2 Behandling av planprogram i Utvalg for Plan og samfunnsutvikling (UPS).
- 3 Annonse om oppstart av hovedplanarbeidet - berørte parter orienteres skriftlig.
- 4 Igangsetting og gjennomføring av nødvendige delutredninger som grunnlag for hovedplanen.
- 5 Utarbeidelse av hovedplan for vann og avløp. Møter med styringsgruppe, arbeidsgruppe og ekstern rådgiver.
- 6 Utkast av hovedplan til politisk behandling.
- 7 Annonse om offentlig ettersyn - sende utkast til Fylkesmannen og berørte instanser.
- 8 Foreta evt. justering av planen.
- 9 Endelig politisk vedtak av kommunedelplan hovedplan for vann og avløp.
- 10 Annonse om vedtak av kommunedelplan hovedplan vann og avløp.

4.2 Organisering.

Vi har foreslått at prosjektet organiseres med prosjektleder, styringsgruppe, referansegruppe og interne arbeidsgrupper. I tillegg vil vi etter behov søke rådgiving/bistand av eksterne konsulenter.

Forslag til organisering:

Prosjekteier: TO-leder vann og avløp
Styringsgruppe: TO-leder VA og avdelingsledere VA
Prosjektleder: Anne Marit Tangnes

Referansegruppe: Fylkesmannen
 TO Plan og miljø
 Repr. fra nabokommuner (Øyer/Gausdal/Ringsaker)
 Mattilsynet
 Oppland fylkeskommune

Arbeidsgrupper: TO Vann og avløp, deltakere fra:
 Tekniske anlegg
 Ledningsnett
 Prosjekt og forvaltning

Andre deltagere etter behov/oppgaver som skal løses

4.3 Medvirkning

Planprosessen forankres i Utvalg for Plan og samfunnsutvikling ved behandling av planprogrammet.

Både forslag til planprogram og forslag til hovedplan vil bli sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn før politisk behandling.

Planprosessen avsluttes med vedtak av plan i kommunestyret.

4.4 Forholdet til konsekvensutredning

Det anses ikke å være behov for konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven i forbindelse med hovedplanen. Dette skyldes at planen i seg selv ikke utløser krav om konsekvensutredning etter Forskrift om konsekvensutredning §2, 3 og 4.

4.5 Framdrift

Arbeidet med hovedplanen vil, selv om det forutsettes nyttet ekstern bistand i vesentlig grad, måtte beslaglegge betydelige ressurser innenfor tjenesteområdet. Den framdriftsplan som er satt opp nedenfor må betraktes som retningsgivende.

Mye av arbeidet med å revidere innholdet i hovedplanen vil foregå parallelt, ved at forskjellige aktører (medarbeidere/konsulenter) jobber med å svare opp kapitlene i hovedplanen.

Tidsrom	Aktivitet	Ansvarlig
Januar-juni 2019	Oppstart og innledende arbeider Avklaring av hovedproblemstillinger Prioritering av delutredninger Innsamling av grunnlagsdata	Prosjektleder/styringsgruppe/ Konsulent
Mai-juni	Igangsetting av delutredninger Avklaring arbeidsfordeling Varsel om planoppstart annonseres Utvalg for plan og samfunnsutvikling (UPS) får planprogrammet til orientering. Planprogrammet legges ut på høring	Prosjektleder/arbeidsgrupper/ Konsulent TO-leder TO-leder
August-september	Behandling av evt. innspill til planprogrammet Utvalg for plan og samfunnsutvikling (UPS) vedtar planprogrammet Planarbeid: Innsamling av grunnlagsdata Arbeid med delutredninger Arbeid med plandokument/framstilling.	Prosjektleder/arbeidsgrupper/ Konsulent TO-leder/Rådmann

Tidsrom	Aktivitet	Ansvarlig
Oktober- desember	Planarbeid: Fullføring av delutredninger. Vurdering av hovedløsninger/tiltak Vurdering av konsekvenser for gebyrer Arbeid med plandokument/framstilling.	Prosjektleder/arbeidsgrupper/ styringsgruppe Konsulent
Desember-mai 2020	Endelig prioritering av tiltak og valg av hovedløsninger/handlingsprogram. Ferdigstillelse av hovedplanen.	Prosjektleder/arbeidsgrupper/ styringsgruppe Konsulent
Juni-oktober 2020	Utkast til hovedplan til politisk behandling	TO-leder/Rådmann
	Hovedplan legges ut til off. ettersyn	Prosjektleder
	Behandling av evt. innspill og justering av planen	Prosjektleder/konsulent/ styringsgruppe
	Politisk behandling	Rådmann
	Vedtatt plan annonseres og sendes berørte instanser	Prosjektleder

5 KOSTNADER

5.1 Rammer for prosjektet.

Prosjektkostnader (eks mva):

Rådgiving og bistand under utarbeidelsen av planen	kr 1 650 000,-
Avsatt for kartframstillinger og beregningsmodeller etc.	kr 600 000,-
Bruk av egne ressurser 1 årsverk	kr 700 000
<u>Adm. kostnader, uforutsett</u>	<u>kr 250 000</u>
<u>Sum</u>	<u>kr 3 200 000,-</u>

Kostnadene dekkes over VA budsjettet (selvfinansierende) med 50% på vann og 50% på avløp.